

KARAKTERISTIKE PRIZNATIH SORTI POVRĆA U 2007. GODINI

Janko Červenski, Đuro Gvozdrenović, Mirjana Vasić,
Jelica Gvozdrenović- Varga

Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad

Izvod: Oplemenjivanje povrća u Institutu za ratarstvo i povrtarstvo ima za cilj stvaranje sorti koje po svojim osobinama zadovoljavaju zahteve tržišta, industrijske prerade, zelene pijace, zahteve intenzivne proizvodnje i ishrane ljudske populacije, a prilagođene su našem agroklimatskom području. Zahvaljujući dugogodišnjem oplemenjivačkom radu i bogatom genetskom materijalu povrća u Institutu stvorene su sorte koje u potpunosti zadovoljavaju sve ove zahteve. U ovom radu su iznešene glavne karakteristike sorata povrtarskog bilja priznatih od strane Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu republike Srbije u 2007. godini, i to kupusa Orion; lubenica Danka i boranija Resava. Orion, u tipu letnjeg kupusa i boranija Resava, nastali su izborom iz odomaćenih populacija i u sebi spajaju najbolje tržišne kvalitete, nutritivne vrednosti i stabilne i visoke prinose. Lubenica Danka je nastala iz hibridne kombinacije, a ima kraću vegetaciju od standarda kao i veći sadržaj šećera.

Gljučne reči: povrće, sorta, oplemenjivanje, prinos, morfološke karakteristike

Uvod

U našoj zemlji se gaji veliki broj sorti i hibrida povrća različitog porekla. Sortiment Instituta možemo svrstati u dve grupe: odomaćene i domaće sorte i sorte populacije s jedne strane, i novostvorene sorte i hibridi s druge. U Odeljenju za povrtarstvo dosad je priznato preko 50 sorti i hibrida u zemlji i preko 20 u inostranstvu. Oplemenjivanje povrtarskih biljaka kod nas ima za cilj stvaranje sorti rodnijih od postojećih, a sa kvalitetima ploda koji ne zaostaju za najkvalitetnijim tradicionalnim sortama povrća koje se već duži niz godina gaje (Gvozdrenović i sar., 1996).

U selekciji se pošlo od pretpostavke da sorte povrća sa kompleksom osobina moraju imati dobru plastičnost i otpornost, kao i adaptibilnost različitim klimatskim uslovima naše zemlje (Gvozdrenović i sar., 1999). Da bi se to postiglo neophodno je bilo koristiti ogromno bogatstvo ovog podneblja u odomaćenim populacijama koje su pažljivo skupljene i proučene u genetskim kolekcijama novosadskog Instituta, kao i adekvatne metode oplemenjivanja i selekcije (Červenski i sar., 1997; Vasić i sar., 2001; Gvozdrenović i sar., 2002).

Republička komisija za priznavanje sorti registrovala je zaključno sa 2007. godinom preko 50 sorata povrća iz 12 povrtarskih vrsta stvorenih u Institutu za ratarstvo i povrtarstvo (<http://www.sorte.minpolj.sr.gov.yu>).

Cilj ovog rada je da se prikažu neke od glavnih karakteristika novostvorenih sorti kupusa, lubenice i boranije koje je registrovala Republička komisija za priznavanje sorti poljoprivrednog bilja u 2007. godini.

Materijal i metod rada

Podaci izloženi u ovom radu rezultati su više ogleđa, većinom komparativnih i prethodnih, izvođenih tokom selekcionog rada na stvaranju sorte kupusa Orion, lubenice Danka i boranije Resava. Ogledi su postavljeni u Institutu za ratarstvo i povrtarstvo, Odeljenju za povrtarstvo na Rimskim Šančevima. Ispitane su sve važnije osobine više linija sve tri vrste. Najbolje linije iz tih ogleđa su prijavljene Republičkoj komisiji za priznavanje sorti gde su ispitivane pod odgovarajućim šiframa i odgovarajućim standardima na više lokaliteta u mreži ogleđa Republičke sortne komisije.

Tab.1. Novostvorene sorte povrća Instituta za ratarstvo i povrtarstvo priznate 2007.

Tab. 1. New vegetable varieties of Institute of Field and Vegetable Crops registered in 2007

Vrsta <i>Variety</i>	Sorta <i>Cultivar</i>	Metod selekcije <i>Breeding Method</i>	Selekcioneri <i>Breeders</i>
Kupus <i>Cabbage</i>	Orion	Izbor iz odomaćene populacije; <i>Selecting from domestic population</i>	Đuro Gvozdenović Janko Červenski
Lubenica <i>Watermelon</i>	Danka	Izbor iz hibridne kombinacije: Crimson Sweet x LM-2/2; <i>Selecting from hybrid combination</i>	Jelica Gvozdanović-Varga Đuro Gvozdenović
Boranija <i>String bean</i>	Resava	Izbor iz odomaćene populacije; <i>Selecting from domestic population</i>	Mirjana Vasić

Ove godine priznate sorte kupusa i pasulja rezultat su selekcije iz lokalnih populacija, dok je sorta crnog luka nastala pedigre metodom selekcije iz hibridne populacije nastale ukrštanjem dve sorte (Tab. 1).

Deo dobijenih rezultata obrađen je odgovarajućim statističkim metodama. Deo je objavljen u prethodnim radovima autora sorti i ovog rada, statistički obrađen i na adekvatan način naučno verifikovan.

Rezultati istraživanja i diskusija

Kupus

Kupusnjače spadaju u najraširenije povrće u svetu. Gaje se na oko 3 miliona ha, a na glavičasti kupus otpada oko 80% i ima najveći ekonomski značaj. U Srbiji se gaji na oko 22.000 ha (Červenski et al., 2007c).

U domaćem sortimentu kupusa u Srbiji uglavnom se nalaze rane i kasne sorte, namenjene svežoj potrošnji i kišljenju. Sa željom da se dopuni postojeći sortiment, a ujedno i očuva domaći genetski materijal, stvorena je nova sorta kupusa (Červenski et al., 2007b).

Sorta Orion nastala je individualnom selekcijom iz domaće populacije (Vojvođanske) kupusa, pogodne za svežu potrošnju i kišljenje, ali i za proizvodnju tokom letnjeg perioda (Červenski et al., 2007a).

Orion spada u kupuse namenjene pre svega svežoj letnjoj potrošnji ali i kišljenju. Biljke su bujne, visine do 26 cm. Obrazuje spljošteno-okruglu srednje

čvrstu glavicu (sedeći tip). Spoljašni kočan je dužine od 10 do 11 cm, unutrašnji od 8-10 cm. Prečnik glavice od 18-22 cm, visine od 16-18 cm, mase oko 2,5 kg. Posедује široku, nisku lisnu rozetu širine 80-90 cm. Listovi su veliki, ovalni, glatki po obodu, nenazubljeni, svetlo zeleno-crvene boje. Sadrži od 13-14 listova u rozeti. Lisna nervatura je slabo izražena, a glavni nerv je tanak i uzan. Glavica je blago spljošteno-ovalnog oblika, na preseku belo crvenkaste boje, nežnih unutrašnjih listova, dobrog ukusa i kvaliteta.

Dužina vegetacije iznosi oko 85-95 dana (rasađivanje-tehnološka zrelost), a tolerantan je prema niskim temperaturama. Po dužini vegetacije odgovara mu letnja i jesenja proizvodnja. Ostvaruje prinos od oko 60 t/ha. Novostvorena sorta je po dužini vegetacije ranija od populacije Futoški kupus, ima nešto sitniju glavicu, manje puca, brže se kiseli i rasolu daje crvenkastu nijansu, ukusna je bilo da se koristi kao sveža ili ukišljena.

Podnosi nešto gušći sklop kod rasađivanja. Sadrži antocijan-crvenu boju u listovima glavice i rozete, što mu daje dužu upotrebnu vrednost. Namenjen je za srednje kasnu proizvodnju, sa sadnjom početkom juna.

Tab. 2. Rezultati ispitivanja novostvorene sorte kupusa (2003-2006);

Tab. 2. Results of varietal trials with new cabbage cultivar (2003-2006)

Osobina Characteristic	Sorta - Variety		
	Futoški	NS-Futoški	Orion
Dužina vegetacije (dani); <i>Vegetation period (day)</i>	140	124	85
Prečnik rozete; <i>Width of leaf rosete (cm)</i>	67,4	65,4	85
Broj listova rozete; <i>N^o of leaf rosete</i>	13	12	14
Visina biljke; <i>Plant height (cm)</i>	27,1	25,9	26,8
Dužina spoljašnjeg kočana; <i>Length of outer stem (cm)</i>	8,8	9,0	10,5
Prosečna masa biljke; <i>Plant mass (g)</i>	3.109	3.186	4.250
Visina glavice; <i>Head height (cm)</i>	15,2	17,2	17
Prečnik glavice; <i>Head width (cm)</i>	21,9	21,9	20,8
Indeks glavice; <i>Head index</i>	0,8	0,8	0,8
Dužina unutrašnjeg kočana; <i>Core length (cm)</i>	7,8	7,2	8,7
Prosečna masa glavice; <i>Head mass (g)</i>	2.611	2.530	2.420
Prinos ploda; <i>Yield of heads (kg/ha)</i>	66.873	68.315	61.000

Stvorena je sorta Orion, pogodna za svežu potrošnju i kišljenje. Rad na odabiranju većeg broja linija iz hibridne kombinacije populacije Futoški i sorte crvenog kupusa Rubin, pogodne za svežu potrošnju i kišljenje, započeo je 1995. godine. Sve linije su nekoliko godina testirane na prinos, ranostastnost, težinu glavice, kišljenje i svežu potrošnju. U tom procesu individualne selekcije vršena je i negativna selekcija sve dok se nije dobila odgovarajuća linija kupusa.

Lubénica

Lubénica je povrtarska vrsta kod koje se u ishrani koristi zreo plod, koji je sladak, sočan i osvežavajućeg ukusa. Jestivi deo ploda lubenice iznosi 40-60%, seme od 2-6% a ostatak je kora. Od jestivog dela ploda spravljaju se sokovi i sirupi, dok kora služi za spravljanje slatkog. Hranljiva vrednost jestivog dela čine najvećim delom šećeri. Plod sadrži 8-14% suve materije. Od ukupnog sadržaja

suve materije šećeri čine oko 90% i to u obliku glukoze, fruktoze i saharoze (Simonov, 1996). Osim šećera lubenica je bogata i mineralnim materijama, osobito gvoždem, kao i visokim sadržajem licopena (Penelope Perkins-Weazie i sar., 2001). Seme sadrži visok procenat masti (17-20%), značajne količine belančevina (34%), složenih šećera, mineralnih materija i vitamina D.

Lubenica zauzima značajne površine u setvenoj strukturi povrća, jer joj pogoduju pre svega agroekološki uslovi za gajenje, kao i tradicije u ovoj proizvodnji. Takođe se proizvodnjom lubenica ostvaruje značajni ekonomski efekat, kako ranom proizvodnjom, tako i kasnom, koja obezbeđuje kontinuitet u snabdevanju tržišta. Kao rezultat rada na oplemenjivanju lubenice u Institutu za ratarstvo i povrtarstvo stvorena je sorta Danka, koja je nastala pedigre izborom iz hibridne kombinacije Crimson Sweet x LM-2/2 (Tab. 1). Nova sorta namenjena je za proizvodnju direktnom setvom i iz rasada. U poređenju sa sortom Crimson Sweet, koja se tradicionalno gaji kod nas u kasnoj proizvodnji, Danka ima kraću vegetaciju za četiri dana, viši sadržaj šećera (Tab.3), koji znatno poboljšava ukus ploda (Gvozdانović-Varga i sar., 2004). Plod je u tipu Crimson Sweeta, ovalan, krupniji, u ispitivanim godinama i lokalitetima prosečna masa u svim berbama je 6.9 kg. Kuhinjska vrednost ploda (randman) iznosi 62,74% i znatno je veća nego kod standarda, pre svega zbog tanje kore i znatno manje težine semena u plodu, iako je apsolutna masa semena ista kao kod Crimson Sweet-a. Jestivi deo ploda je fine strukture (ocena 9), kao i konzistencije, crveno-roza boje. Plodonošenje je duže u odnosu na standard, a plod je visoke transportabilnosti.

Tab. 3. Rezultati ispitivanja novostvorene sorte lubenica (2004-2005);

Tab. 3. Results of varietal trials with new watermelon cultivar (2004-2005)

Osobina Characteristic	Sorta – Variety	
	Danka	Crimson Sweet
Dužina vegetacije (dani); <i>Vegetation period (day)</i>	96	100
Debljina kore; <i>peel thickness (cm)</i>	1,3	1,6
Apsolutna masa semena (g); <i>weight of 1000 seeds (g)</i>	44,0	44,5
Kuhinjska vrednost (%); <i>kitchen value (%)</i>	62,74	53,38
Sadržaj šećera (%); <i>sugar content (%)</i>	11,5	11,0
Masa ploda (kg); <i>fruit mass (kg)</i>	6,9	6,3
Prinos ploda; <i>Yield of heads (kg/ha)</i>	52.751	50.547
Oblik ploda; <i>fruit shape</i>	ovalan/oval	ovalan/oval
Boja mesa; <i>colour of fruit meat</i>	Crveno roza <i>Reddish pink</i>	Crveno roza <i>Reddish pink</i>
Struktura ploda; <i>fruit structure</i>	9	9
Konzistencija; <i>consistence</i>	9	9
Pogodnost transporta; <i>suitable for transport</i>	9	9

Boranija

Prema podacima sa sajta Ministarstva za poljoprivredu (<http://www.sorte.minpolj.sr.gov.yu>) na odobrenoj listi sorti ima daleko više sorti boranije niskog, determinantnog rasta nego sorti visokog, povijušnog, indeterminatenog rasta. Međutim, naše tradicionalne lokalne domaće populacije boranije, izvanrednog ukusa pre svega su visokog rasta i namenjene za uzgoj uz

potporu (Vasić i sar., 2007). Poslednjih decenija uvode se u proizvodnju i strane sorte visokog rasta, doduše bez zvaničnog ispitivanja i odobrenja od strane Ministarstva, kako je to u susednoj BiH (Ćota i Ljubunčić, 2006).

Sorta visoke boranije Resava nastala je metodom masovne selekcije iz odomaćene lokalne populacije poreklom iz manastira Manasije smeštenog u dolini reke Resave u Pomoravlju.

Boranija je povrtarska biljna vrsta koja ima značaja kao sirovina za prerađivačku industriju, takozvane industrijske sorte najčešće niskog rasta i za jednokratnu berbu i za potrošnju u domaćinstvima odmah nakon berbe, takozvane baštenske sorte. Baštenskih sorte za svežu potrošnju su visokog ili niskog rasta, zelenih, žutih ili šarenih mahuna manje-više okruglog ili pljosnatog preseka. Najčešće se od njih očekuje da daju visok prinos u višekratnoj berbi.

U skladu s tim su i osnovni pravci u oplemenjivanju boranije. U okviru oplemenjivanja boranije u Institutu za ratarstvo i povrtarstvo u Novom Sadu ispitivan je veći broj stranih genotipova visoke boranije koji se najčešće gaje širom sveta (<http://www.gourmetseed.com>). Skupljeno je, ispitano i korišćeno u radu i mnoštvo ekotipova boranije sa naših prostora. Stvorena je i prva visoka povijuša boranija kod nas, Tisa, a sad i sorta Resava. Ovim radom daćemo osnovne karakteristike novostvorene sorte u poređenju sa domaćim i stranim sortama boranije u istom tipu (Tab. 4).

Tab. 4. Morfološke karakteristike mahuna sorti visoke boranije, Rimski Šančevi (1995-2007)

Tab. 4. Pods' Morphological characteristics with french bean cultivar (1995-2007)

Osobina Characteristic	Sorta – cultivar						
	Resava	Tisa	Safir	Jerusa lemski	Gold marie	Blau hilda	Meraviglia di Venezia
Dužina mahune (cm) <i>Pod length (cm)</i>	13,8	18,0	12,8	15,0	18,2	16,8	16,9
Širina mahune (cm) <i>Pod width (cm)</i>	0,87	1,56	1,08	1,6	1,50	1,20	2,00
Debljina mahune (cm) <i>Pod thickness (cm)</i>	0,82	0,78	0,67	0,6	0,60	0,78	0,70
Broj mahuna u 1 kg <i>Number od pods in 1 kg</i>	147	165	171	154	62	81	60
Boja mahune <i>Color of pod</i>	zelen <i>green</i>	mlečno- žuta <i>milky yellow</i>	svetlo zelen <i>light green</i>	žuta <i>yellow</i>	voštano- žuta <i>woxy yellow</i>	ljubičasta <i>purple</i>	sunčano žuta <i>sunny yellow</i>
Presek mahune <i>Pod's shape</i>	okrugla <i>round</i>	pljosnata - flat				okrugla <i>round</i>	pljosnata <i>flat</i>
Poreklo genotipa <i>Origin of genotype</i>	Novi Sad		Sm. Palanka		Engleska <i>England</i>	Nemačka <i>Germany</i>	Italija <i>Italy</i>
Boja semena <i>Color of seed</i>	belo <i>white</i>	mrko <i>dark</i>	belo <i>white</i>	kafeno <i>coffee</i>	crno <i>black</i>	crno <i>black</i>	
Primedbe <i>Comments</i>	sočna <i>juicy</i>	nežna <i>tender</i>			glatka <i>smooth</i>	sočna <i>juicy</i>	krupno seme <i>large seed</i>

Boranija Resava je u tipu visoke baštenske boranije namenjene uzgoju uz potporu i višekratne berbe, izvanrednog je kvaliteta za svežu potrošnju i

smrzavanje, ima zelenu, dugačku, okruglu hrskavu i sočnu mahunu prijatnog ukusa. Biljke su joj visoke, bujne, nešto šire zbog bočnog grananja u dnu nego na vrhu stabla. Listovi su krupni, tamnozeleni boje. Veći broj cvetova bele boje spojen je u cvasti koje cvetaju po spratovima duž celog stabla od dole ka vrhu. Oplodnja je dobra i na jednoj plodnoj drški formira se grozd mahuna. Zrno je sitno, valjkasto, bele boje i usporenog razvoja, što je kod boranije prednost. Mahune ne formiraju konac ni na visokim temperaturama. Do očvršćavanja zidova mahuna dolazi samo pri izuzetno visokim temperaturama i nepravilnoj agrotehnici: neadekvatnom zalivanju i proređenim berbama.

Resava je namenjena za gajenje u bašti, za plasman na zelenoj pijaci, za modernu konvencionalnu i organsku proizvodnju. Ostvaruje visok i stabilan prinos tokom celog leta i jeseni sve do prvih mrazeva, naravno uz uslov da se redovno bere.

Zaključak

Novopriznate sorte povrća, koje je u 2007. godini registrovala Republička komisija za priznavanje sorti su kupus Orion, lubenica Danka i boranija Resava. Bile su u višegodišnjim ogledima na više lokaliteta prinrodnije u poređenju sa svojim standardima. Pokazale su i dobre rezultate u vezi drugih ispitivanih osobina.

Sorta kupusa Orion, spada u kupuse namenjene pre svega svežoj letnjoj potrošnji ali i kišeljenu. Biljke su bujne, visine do 26 cm. Obrazuje spljošteno-okruglu srednje čvrstu glavicu (sedeći tip). Spoljašni koćan je dužine od 10 do 11 cm, unutrašnji od 8-10 cm. Prećnik glavice od 18-22 cm, visine od 16-18 cm, mase oko 2,5 kg. Poseduje široku, nisku lisnu rozetu širine 80-90 cm. Lisna nervatura je slabo izražena a glavni nerv je tanak i uzan. Glavica je blago spljošteno-ovalnog oblika, na preseku belo crvenkaste boje, nežnih unutrašnjih listova, dobrog ukusa i kvaliteta. Dužina vegetacije iznosi oko 85-95 dana (rasađivanje-tehnološka zrelost), tolerantan prema niskim temperaturama. Po dužini vegetacije odgovara mu letnja i jesenja proizvodnja. Ostvaruje prinos od oko 60 t/ha.

Sorta lubenice Danka, namenjena je za proizvodnju direktnom setvom i iz rasada. U poređenju sa sortom Crimson Sweet, koja se tradicionalno gaji kod nas u kasnoj proizvodnji, Danka ima kraću vegetaciju za četiri dana, te viši sadržaj šećer, koji znatno poboljšava ukus ploda. Plod je u tipu Crimson Sweeta, ovalan, krupniji, u ispitivanim godinama i lokalitetima prosećna masa u svim berbama je 6,9 kg. Kuhinjska vrednost ploda (randman) iznosi 62,74% i znatno je veća nego kod standarda, pre svega zbog tanje kore i znatno manje težine semena u plodu, iako je apsolutna masa semena ista kao kod Crimson Sweet-a. Jestivi deo ploda je fine strukture (ocena 9), kao i konzistencije, crveno-roza boje. Plodonošenje je duže u odnosu na standard, a plod je visoke transportabilnosti.

Sorta boranije Resava je u tipu visoke baštenske boranije namenjene uzgoju uz potporu i višekratne berbe. Izvanrednog je kvaliteta za svežu potrošnju i smrzavanje, ima zelenu, dugačku, okruglu hrskavu i sočnu mahunu prijatnog ukusa. Biljke su joj visoke, bujne, nešto šire zbog bočnog grananja u dnu nego na vrhu stabla. Namenjena je za gajenje u bašti, za plasman na zelenoj pijaci, za modernu konvencionalnu i organsku proizvodnju. Ostvaruje visok i

stabilan prinos tokom celog leta i jeseni sve do prvih mrazeva. Naravno uz uslov da se redovno bere.

Literatura

- Červenski, J., Gvozdrenović, Đ., Gvozdrenović-Varga, Jelica, Vasić, Mirjana (1997): Moćnost proširenja genetičke varijabilnosti kupusa uz očuvanje genetičkih resursa; Savremena poljoprivreda, 1-2, 37-45.
- Červenski, J., Gvozdrenović, Đ., Gvozdrenović-Varga, Jelica, Maksimović Livija, Milić, S. (2007a): Domestic Cabbage (*Brassica oleracea* var. *capitata* L.) populations from Vojvodina, Book of abstracts, EUCARPIA 18th Genetic Resources Meeting, May 23-26, Piešťany, Slovak republic, 76.
- Červenski, J., Gvozdrenović, Đ., Bugarski, Dušanka, Vasić, Mirjana (2007b): Combining abilities for head height and head width in cabbage (*Brassica oleracea* var. *capitata* L.), Acta Horticulturae, 729, 67-73.
- Červenski, J., Gvozdrenović, Đ., Gvozdrenović-Varga, Jelica, Bugarski, Dušanka (2007c): Identification of desirable genotypes in white cabbage (*Brassica oleracea* var. *capitata* L.), Acta Horticulturae, 729, 56-67.
- Gvozdrenović-Varga, Jelica, Gvozdrenović, Đ., Vasić, Mirjana, Červenski, J. (2004): Prikaz kolekcije eksperimentalnih hibrida lubenica, Biotehnologija i agroindustrija, Velika Plana, Zbornik radova, 226-234.
- Gvozdrenović, Đ., Vasić, Mirjana, Bugarski, Dušanka, Gvozdrenović-Varga, Jelica, Takač, A., Jovičević, D., Červenski, J. (1996): Stanje i perspektiva selekcije povrća. Zbornik radova Instituta za ratarstvo i povrtarstvo u Novom Sadu, 25: 455-467.
- Gvozdrenović, Đ., Vasić, Mirjana, Takač, A., Červenski, J. (1999): Karakteristike novopriznatih sorti povrća, Zbornik radova Naučnog instituta za ratarstvo i povrtarstvo, 31, str: 285-297.
- Gvozdrenović, Đ., Vasić, M., Jovičević, D., Červenski, J. (2000): Karakteristike priznatih sorti povrća u 1999. godini. Zbornik radova Naučnog instituta za ratarstvo i povrtarstvo u Novom Sadu, 33: 145-150.
- Gvozdrenović, Đ., Vasić, Mirjana, Bugarski, Dušanka, Gvozdrenović-Varga, Jelica, Takač, A.; Jovičević, D.; Červenski, J. (2002): Sorte povrća za celu godinu. Zbornik referata 36, 59-71.
- http://www.gourmetseed.com/snap_bean_seed.0.html
- Odeljenje za priznavanje i zaštitu sorti poljoprivrednog bilja, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije, (2007): (<http://www.sorte.minpolj.sr.gov.yu>.)
- Penelope Perkins-Veazie, Julie K. Collins, Sam D Pair and Warren Roberts (2001): Lycopene content differs among red-fleshed watermelon cultivars. Journal the Science of food and Agriculture, 81: 983-987,
- Simonov, D. (1996): Пубеница и динја. Земјоделски институт. Скопје
- Čota, J, Ljubunčić, A.: visoke sorte graha mahunara u Federaciji Bosne i Hercegovine, Works of the Faculty of Agriculture, University of Sarajevo, Vol. .. No.
- Vasić Mirjana, Gvozdrenović-Varga, Jelica, Takač, A. (2001): Selekcija pasulja (*Phaseolus vulgaris* L.). Savremena poljoprivreda, 1-2, str. 237-245,
- Vasić, M., Mihailović, V., Mikić, A., Mladenović, D., Nikolić, Z., Gvozdrenović Varga, J., Jovičević, D. (2007): Genetic resources of edible grain legumes in Serbia. Plovdiv, 12-16 Jun, Bugarska (u štampi).

CHARACTERISTICS OF VEGETABLE CULTIVARS REGISTERED IN 2007

*Janko Červenski, Đuro Gvozdrenović, Mirjana Vasić,
Jelica Gvozdrenović-Varga*

Institute of Field and Vegetable Crops, Novi Sad

Summary: The vegetable breeding program at Institute of Field and Vegetable Crops is aimed at development of cultivars whose characteristics meet market demands, processing industry, green market, intensive production and food standards, and which are fully adapted to the local agroclimatic conditions. Owing to a long experience and rich genetic material used in breeding program, the cultivars developed at Institute fully meet the above demands. The paper reviews main characteristics of the vegetable cultivars registered by the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management of the Republic of Serbia during 2007: the aestival-type cabbage cultivar Orion, the watermelon cultivar Danka and the string bean cultivar Resava. Orion and Resava had been selected from local populations and they combine superior market quality, high nutritive value and high and stable yield. Danka is a hybrid combination which is superior to the standard in earliness and sugar content.

Key words: vegetables, cultivar, breeding, yield, morphological characteristics